UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

G ante U

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

appoſito poſſit ẽt ad maiora transferri. Li. Fudit apothecas cecidit greges armẽtorũ. Col. li. j. Nec abſint greges armẽtorũ ceterorũqꝫ q̃drupedũ culta ⁊ dumeta paſcẽtiũ. Dr̃ ⁊ grex auibus. Aug. li. xij. ci. dei. Alias vo greges iſtituerit q̃ ꝯgregate atqꝫ in gregibus malint viuere: vt ſũt columbe: ſturni: ceruũ, damule: ⁊ cetera hm̃oi. Etiã bonorũ vel malorũ hominũ dr̃ Grex. Li. Jn his bonis gregibus oẽs aleatores: oẽs impuri impudiciqꝫ verſantur. Et eſt tam fe. quã maſ. generis.

Gregarius. ex grege vulgaris. Unde Gregarius miles dr̃ non electus ſed tumultuarie vndecunqꝫ collectus. Salu. Deĩde multi memores. Syllane victorie ꝙ ex gregarijs militibus alios ſenatores videbant alios ita diuites vt regio victu atqꝫ cultu vitam agerẽt. Col. li. vij. gregariorũqꝫ paſtor velut minutã ꝓfeſſionis ſue diſciplinam ꝯſtãtiſſime repudiaſſe.

Grego. as. de quo Priſ. Sunt ⁊ alie deriuationes diuerſas terminationes hñtes tã a noĩbus q̃ꝫ a verbis naſcẽtiũ verborũ vt a greco greciſſo ⁊ grecor. a grege grego. a pho phor Hui⁹ tñ ꝯpoſita magis i vſu ſũt vt abgrego. ꝙ eſt deduco Aggrego. aſſoſcio. adiũgo. Lac. li. iiij. ſi nobis credẽdũ eẽ nõ putant credãt homero q̃ ſũmũ illũ iouẽ demonib⁹ aggregauit. congrego. Jdẽ i eodẽ aliũqꝫ ſibi populũ fideliorẽ ex alienigenis ꝯgregaret. Segrego ſeorſũ pono diuido. Feſt⁹. ſegregare ẽ ex plurib⁹ gregibus partes ſeducere. Et hec oĩa hñt pe. cor.

Gregalis. ⁊ hoc gregale. ꝙ in grege viuit. Uar. lib. ij. de re ruſ. Equi boni futuri ſigna ſũt ſicum. gregalibus in pabulo ꝯtẽdit in currendo aliaue quare quotior ſit.

Gregatĩ per diuerſos greges. Uar. Merula ꝙ mera ideſt ſola volitet. Contra ab eo graculi ꝙ gregatim.

Greſſus. a. um. participium a gradior. greſſus us. inceſſus ambulatio: vt greſſus meos dirige.

Greſſibile quod eſt aptũ ad gragiendũ: vt hõ ẽ greſſibilis.

Greſſutus a. um. pe. pro. idem qð greſſibile nõ quod magnos habet pedes: vt q̃dam autumãt. Nam Aug. in dialec. ſic ſcribit. Socrates ⁊ hõ eſt ⁊ greſſutum.

Greſſus. a. um. nomen eſt quantitatem ſignificans. Cuius diminutiuum eſt greſſulus.

Groſſi tñ pluraliter dñr ficus anteq̃ꝫ mатureſcant. Alij dicunt groſſos eſſe ficus q̇ non matureſcũt. Primitiue ficus que p̃coces ſeu precoques ⁊ a neotericis. Flores appellant: apud grecos prodromos vocant. Col. lib. iij. Si voles ficuꝫ cuiuis natura ſerã facere cũ groſſuli minuti erũt fructũ decutito.

Groſſipion ſiue xylon ſeu groſſapinus frutex ẽ ex ſuperiori parte egypti que in arabiã vergit allatus: nũc ẽt in q̃buſdam locis italie naſcens: ex quo lina fiunt que goſſipina ſiue xylina ſeu groſſapina dicuntur. paruulus ẽ: ſimileqꝫ barbate nuci ꝺ fert fructũ plenũ lanugine nec vllũ genus lini in cãdore molitiaue prefert huic. Juriſconſulti inter lanas potius cõnumerant: dicuntqꝫ lanã lineã a grecis appellari. Ex his fiunt veſtes cãdidiſſime ac ſubtiliſſime que vulgo bõbicine dicunt: cum xyline ſeu groſſipine groſſapineue appellari debeant. Quidam huiuſmodi lineum cotonum vocant ꝙ fructices id ferentes quibuſdam in locis folia habent vitium ſimilia niſi ꝙ minora ſunt feruntqꝫ rotonei mali ſimilitudinem cucurbitas. que maturitate rupte lanuginis pilas emittunt.

Grues aues minime ſoliuage que non ſe ſegregant ſiue cũ volant: ſiue cum paſcunt: Et a ſono vocis excubias nocte diuidũt capite ſubter alam cõdito dormiũt alternis pedibus inſiſtentes. Uolantes aũt ordine quodã y litterã faciũt id quod Palamedẽ deprendiſſe legimus Hiero. ad Ruſticuꝫ. grues vnã ſequũtur ordine litterato. Mar. Turbabis verſus nec littera tota mãebit. vnã ꝑdideris ſi palamedis auẽ. De natura huius auis Ambr. li. Hexa. ſic habet. grues iniuſſi ⁊ volũtario vſu in nocte ſollicitaꝫ exercẽt. cuſtodiã diſpoſitos vigiles ſeruant ⁊ ceteris conſortibus generis quieſcentibus alie circũeunt ⁊ explorant ne qua ex parte inſidie tententur: atqꝫ deferunt in pigno ſuo vigore tutelã: poſt vbi viliarũ fuerit tempus impletũ perfuncta munere in ſomnũ ſe premiſſo clãgore cõponit vt excitet dormientẽ cui vicẽ muneris tradiţura eſt. At illa volens ſuſcipit ſortẽ nec vſu noſtro inuita ⁊ pigrior ſomno renũciat ſed impigre ſuis excutitur eſt ſtratis: vicem exequitur ⁊ quam accepit gratiam pari cuſtodia atqꝫ officio repreſentat. Jdeo nulla diſcretio qꝛ deuotio naturalis id tuta. cuſtodia qꝛ voluntas libera. Hũc ẽt volũtates ordinẽ ſeruãt: ⁊ hac moderatione oẽm laborẽ alleuiãt vt ꝑ vices fungãt duct⁹ ſui munẽ. Precedit eni vna ⁊ p̃currit ceteris deĩde cõuertit ⁊ ſequenti ſortem ducendi agminis cedit.

Gruo is. grui. Feſtus gruere dicũtur grues vt Sues grunnire Hinc congruo pro conuenio concordo. Ter. in Heau. Concede hinc domũ ne nos congrue ſentiant ideſt concordare. Hinc congruum. Jngruo is. de quo alibi.

Grumus terre collectio: minor tumulo. Apud Col. dr̃ clinulus Unde libro ſecũdo ait. grumos quos aduerſuram plerũqꝫ tracte crates faciunt: deſpiciemus ita: necubi ferramentum feniſecis poſſit offendere. Cuius diminutiuũ eſt grumulus. Ply. li. xix. Quidã ⁊ aliũ vlpicũ in plano ſeri vetant: caſtellatiqꝫ grumulis imponi diſtantibus inter ſe pedes ternos.

Grũma me. menſera quedam qua fixa vie ad lineam diriguntur. vt eſt agrimenſorum ⁊ ſimilium. Hinc degrumoraris. pro dirigo. Lucil. viamqꝫ degrumaris vt in caſtris menſor facit olim. Et Exgrumor. vnde exgrumantes apud varronem legitur. li. iij. de re ruſ. quod eſt de menſura ⁊ recta via excedentes vel grumos eruentes.

Grũmie dicũt loca media ĩter q̃ directe quattuor cõueniũt vie

Grũnio is. grũniui ⁊ grũnijtum. propriũ ẽ vocis porcorũ. Li. libro quinto. Tuſ. Aut grũnit cũ mactat ſus. Juuena. Et cum remigibus grũniſſe elpenora porcis. Hinc grunnitus tuſ.

Grundire veteres dicebãt quod nos grũnire dicim⁹. Clau. lib. annaliũ. xv. grũdibat grauiter pecus ſuillũ. Hinc grũdiles lares dictos accepim⁹ quos Romulus ꝯſtituiſſe dr̃. i honoreꝫ ſcrophe q̃. xxx. peperaret porcos. Caſſi⁹. hemina. Sus parit porcos triginta cuius rei fanũ fecerũt. Laribus grundulis.

Gryllus animas eſt magnitudine cicade corpore longiore genus eſt locuſte vndiqꝫ per orbem terrarum pernicies agris preterq̃ꝫ in parthia. Parthi gryllos commedunt vt teſtatur Hiero. contra Joui. Dictus gryllus a ſono vocis. Suidam. γρυλλος ξενοφωντος του σωκρατικου υἱος γρυλλος και διοδωρος και γρυλλος ο χοιρος. Huic magnam auctoritatem perhibẽt. Nigidius magiqꝫ ꝙ retro ambulet: terram terebret: noctibus ſtridat.

Grypes q̇ ⁊ gryphões animalia pẽnata ⁊ q̃drupedia: oĩ ex parte leones ſũt: alis ⁊ facie aquilis ſimiles eq̃s vehemẽter infeſte. Naſcunt i hyꝑboreis mõtib⁹. Et põt declinari grypes is. Et gryps ⁊ grypus. Hier. i Leui. Aq̃lã ⁊ grypũ. gryphi vo vt gelli⁹ inq̃t enigmata ſũt. gryphon. n. greci iſolubile dicũt.

Gryphia grecis dicuntur nare curui. Quo nomine dictus eſt filius Demetrij vt auctor eſt Juſtinus.

Gryppos dicitur ſermo implicitus. Gel. Alioſqꝫ id genus gryppos neminem poſſe dicens niſi ſe diſſoluere.

Grypus ꝑ ſimplex p naſus adũcus gibus ſeu aq̃lin⁹ a gryphis ſilitudĩe deductũ nomẽ: g̃ci γρυπες nos gryphes dicimus

G ante V

Gula anterior pars colli q̃ cibus atqꝫ potus deuorat. Nã collũ tã ceruicẽ poſteriorẽ: q̃ gulã anteriorẽ hꝫ ⁊ gula cũ oſſib⁹ intelligit Sal. Laqueo quã fregere. Aliqñ accipit Gula ꝑ gule vitio. Juue. Dũ gula ſeuit. Hĩc fiunt guloſus a. um. qð eſt deditus gule vitio. Degulo as. de quo alibi. Et ingluuies.

Gulioce nucum iuglandium ſumma ⁊ viridantia putamina.

Gũmi ⁊ gũmis genere fe. Col. Noſtrorũ tẽporũ agricole exiſtimarunt noua dolia liq̃dã gummi perluere. Jdẽ. Multi cuꝫ ſemel noua dolia vl' ſerias craſſa gũmi liuerũt vna i ꝑpetuũ gũmitione ꝯtẽti ſũt. Uñ gũmitio. Col. li. vltimo. Quã greci. κομμωσιν. Eſt aũt gũmi lachryma arborũ q̃ eſt q̃ſi gutta. Hinc gũmate arbores dñr q̃ gummi producunt. Palladius. Jn Ceraſis hoc ſeruãdũ ẽ ⁊ in omnibus gũmatis: vt tũc inſerant quãdo his vel nõ eſt vel non deſinit gũmen effluere.

Gurges itis. locus in flumine ꝓfundus in quo aqua vertitur. Et oĩs aquaꝝ cõgeries dr̃ gurges: licet quãdoqꝫ per tapino-

ſim ponatur pro mari. Uir. Nantes in gurgite vaſto.

Gurgito as. penul. cor. deuoro impleo. Hic fiunt ꝯpoſita Egurgito as. ⁊ Ingurgito as.

Gurgulio proprie ps gutturis a naribus ad pulmonem ꝯſtans cartilagine ⁊ carne per quā ſpiritus meat ac remeat. Et hec ſpiritalis fiſtula dicitur. Rurſus gurgulio vermis q̄dam q̄ in horreis naſcens frumentum abſumit ſic dictus ꝙ totꝰ ſit guttur. Uirg. Populat ingentem farris aceruum.

Gurguſtiū ⁊ diminutiuū gurguſtiolum genus habitationis anguſtū a gurguliōe verne ſic dictū Seruius docet: gurguſtiū eſſe obſcurā ⁊ latentē tabernā. Ci. in Piſonē. Neſcio quo e gurguſtio te prodis. Ambro. lib. Hexa. Nōne quo ſplendidior foris ſpecies loci eius effulgeat. hoc horrētis deſup ſcene gurguſtiū eius intus obſcurius ſit Apul. Ergo. breuitatē gurguſtioli noſtri ne ſpernas petoſis ꝯtentus lare paruulo.

Guſtus us. Unus ex quinq; ſenſibus corporis.

Guſto as. quid ſignificet d̄clarat̄ ex pſalmo cū d̄r. Guſtate ⁊ videte q̄m ſuauis eſt dn̄s Lac. li. ij. Id autem preceptuz fuit vt ex arbore vna que fuerat in medio paradiſi nō guſtaret Hic Guſtatus tus. Ci. in cato. Aqua oriens vna ſe oſtendit que ⁊ ſucco terre ⁊ calore ſolis augeſcens. Primo eſt per acerba guſtatu. Huius compoſita ſunt De guſto quod eſt multū bene guſto. Sal. Inde cum poſt execractionē omnes deguſtaſſet: ſicut in ſacris ſolennibus fieri conſueuit aperuiſſe conſilium ſuum. Preguſto ante guſto Hiero. in exo. Carnem que a beſtijs fuerit preguſtata non comedetis.

Guſtus poculi gn̄s quo in ſacrificijs vtebantur. Ply. li. xvj. Curius iurauit ſe ex preda nihil attigiſſe: preter guttū phaginū quo ſacrificaret. Uel in quod oleū mittit̄. dictꝰ ꝙ guttā mittat. Nā eo vſi ſunt Romāi in balneis ad vnguenda eorū corpora poſt lauationē. Gel. Puerū iubet Taurus oleū in ollaz indere. Erat is puer gn̄e atticus feſtiuiſſimus etatis ⁊ gētis argutijs ſcatēs: guttū ſamiū oretenus imprudēs inanē tanq̄ ineſſet oleum affert: conuertitq; eū: ⁊ vt ſolutū eſt: circūegit per omnem partem olle māu nullū inde ibat oleū. Pōt ēt dici vas in quo odorifera vnguenta ſeruāt̄ ꝙ inde guttatī ſumant̄. Serenus ꝓ vaſe vinario ſūpſit cū ait. Siue meri guttus ſeu frigoris efficit aura. Uar. de origi. Ut vinum minutatim funderet a guttis guttū appellarūt Huius dimi. ē guttulus. Plau. Ut guttulam hauriret ex guttulo.

Gutta minima pars aque vel alterius materie liquide: hoc eſt ſtilla. Cuius dimi. eſt guttula.

Guttatim per ſingulas guttas. Plau. Aedepol cor miſeruz meum quidē guttatī contabeſcit q̄ſi in aquā indideris ſalem.

Gutturnium: vas ex quo aqua guttatim in manꝰ datur: ab eo ꝙ propter anguſtias guttatim fluat.

Guttur: accipitur ꝓ ea parte que eſt a faucibus ad iugulum: ſiue exterior ſiue interior ſit. Un̄ Ply. guttur homini tantum ⁊ ſuibus intumeſcit aquaꝝ que potant̄ plerunq; vitio. Uir. in geor. Et lete pecudes et ouantes gutture corui. Plau. in Aul. maſ. gn̄e poſuit pro ano cum inquit. etiam ne obturat īferiore gutture: ne quid anime emittat dormiens.

Gutturoſi dn̄r quorū guttur tanq̄ ſpongia q̄dā intumeſcit. ita vt hoc malū nō morbꝰ ſed vitium ſit. vlpi. de edilitio edicto. Si quis natura gutturoſus ſit. oculos eminentes habeat.

G ante y

Gyges nomē viri propriū qui celi ⁊ terre filius fingitur. Alius fuit. Lydie rex. Quo ēt nomine dictus eſt lydie fluuius.

Gygeus cum e diph. lacus lydie: Propter. Lydia gygeo tincta puella lacu.

Gymnos latine nudus dicitur. Inde fiunt gymnaſia ⁊ Aphroſiades inſule in mari illyrico: quas baleares vocant.

Gymnaſtes. preceptor exercitiorum pueros exercens.

Gymnaſiuz exercitium. Un̄ ⁊ ponit̄ pro loco in quo paleſtrite exercebantur nudi ⁊ oleo vncti. Nam γυμνος latine nudū ſignificat. vel dicitur gymnaſium a γυμναζω exerceo. vnde gymnaſtica appellat̄ diſciplina exercitationis. Ari. li. viij politi. monet adoleſcētes gymnaſtice tradēdos eſſe vt ita ſiant exercitatiores firmioreſq;. verum poſtea gymnaſiuz pro ludo litterario: ⁊ pro omni loco in quo fiat aliquod genus exercitationis ſumi cepit: cum philoſophi gymnaſia tenuerint ⁊ in illis diſputauerint q̄ ⁊ ſchole ⁊ diatribe vocitate ſūt vnde apud rhetores pregymnaſmata preexercitamenta dicuntur. i. exercitationes quedam in dicendo: anq̄ ad veras actiones deſcendant Aphthonius in rhetoricis συμ... αρχη του αφθονιου ρητορος προγυμνασματα.

Gymnaſtica ars ſeu doctrina q̄ pueri exercent̄. vn̄ Ari. precepit li. viij. poli. adoleſcentes gymnaſtice ⁊ pedo triuice eē tradēdos. Pla. li. vij. de leg. gymnaſtice noīe exercitatiōes oēs bellicas. contineri docet: eāq; diuidit in ſaltatiōem ⁊ luctatiōem.

Gymnaſiarches. gymnaſij ſiue exercitationis princeps: et ludi magiſter.

Gymnoſophiſte nudi ſapientes philoſophi indoruz ſic dicti q̄ nudi incederent. Nam σοφιστης ſapiētes d̄r. Aug. lib. xiiij. ci. dei. Cum q̄dā nudi philoſophent̄. vnde gymnoſophiſte nominant̄. Et li. xv. Indoꝝ gymnoſophiſte q̄ nudi perhibētur philoſophari in ſolitudinibus Indie a generando ſe cohibent. Hiero. contra Ioui. Apud gymnoſophiſtas indie q̄ſi per manus huius opinionis auctoritas traditur ꝙ Buddam principem dogmatis eoꝝ e latere ſuo virgo generarit. Hi ab exortu ad occaſſum perſtare dn̄r ſolē contuentes immobilibus oculis feruētibus harenis toto die alternis pedibus inſiſtentes. Hi frigora nimium ⁊ eſtus flāme citra dolorē perferunt. Fert̄. Alexandrū macedonez ad eos acceſſiſſe dixiſſeq; petite quodcūq; vultis. Qui reſponderūt da nobis immortalitatē quā pre ceteris optamus. Quibus ille ait. Cū ego ſuz mortalis immortalitatē nemini preſtare poſſum. Si ergo inquiunt mortalem te eſſe cognoſcis cur non contentꝰ patrijs ſedibus omnibus infeſtus totuz orbem ſubijcere conaris. Suidas. γυμνοσοφισται παρα βαβυλωνιοις οἱ φιλοσοφοι και παρα ασσυριοις.

Gymnici ludi dicti ſunt quia in his ſe nudi atq; vncti exercebant in athleticis ⁊ paleſtricis certaminibꝰ. Nero edidit certamen gymnicum.

Gyne γυνη apud grecos ⁊ mulieres ⁊ vxores ſignificat.

Gynecium: locus ſecretior in edibus vbi ſole mulieres habitant: qui ⁊ grece γυναικων a mulieribꝰ q̄s ḡci. γυναικας vocant. Plau. in Muſ. dare vult vxorē filio quantū pōt ad eam rē facere vult nouū gynecīū. Dicitur ⁊ hec gyneconitis ni ſyllaba ꝑ mulierū vt ita dicā ſenatulus ⁊ ī domo pars vt apud Uictru. Probus Aemilius Nec ſedet niſi in interiore parte edium q̄ gyneconitis dicitur απο του οικω habito Unde οικος dicit̄ domus a quo economus adminiſtrator rei familiaris: ⁊ economica q̄ ad rē domeſticaz petinet. Oeconomia adminiſtratio. economo villicor. Andronitis vero locus vbi viri frequenter in domo ſunt.

Gypſus: genus crete q̄ facile ꝯglutinat̄ ⁊ īdureſcit quo tectoria parietibus inducunt̄: ⁊ facile formantur ſigna. Un̄ ⁊ pipſo ſigno q̄nq; ponit̄. Iuue. Quāq̄ plena oīa gypſo chryſippi inuenias multis in locis ex lapide coquit̄ alibi e terra fodit̄ vt in cypro. Hinc formant̄ gypſeus. a. um. quod ex gypſo ē. Gypſatus a. um. quod eſt gypſo īfectū vel gypſo tectum.

Gypſo as. gypſo. inficio ſeu tego. Tibul. Nota loquor regnum ipſe tenet quem ſepe coegit barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Et gypſare eſt gypſo obturare. Col. Cū deindē modice aruerunt in vaſa noua. ſine pice operculata ⁊ gypſata ſicco loco reponito. Rurſus gypſare eſt medicaminibus perfundere. Unde Ci. Trebatio ſcribit medeam gypſatis manibus fuiſſe.

Gyrus latine circulus vel ambitus dici poteſt.

Gyro as. circundo. Unde regyro pe. pro. quod eſt retro gyro. Uar. Quidam que non ſolum a lateribus per feneſtras: ſed etiam ſubtus a ſolo ventus regyrare poſſit.

Gyrtheum: oppidum quod hercules ⁊ apollo depoſitis eo loci ſimultatibus cōi ope ꝯdiderunt. De hoc Liui. in Mace. bello. Gytheū inquit oīum maritimaꝝ rerū lacedemonijs receptaculum. Hinc Gytheates dicti ſunt in eo habitantes.